

OBSAH

Slovo úvodem	8
Poznámka pro uživatele učebnice	10

I. OSVÍCENSKÝ ABSOLUTISMUS

1. Osvícenství a absolutismus	11
Osvícenství	11
Přírodovědecké objevy	12
Osvícenci o společnosti	13
Encyklopedisté	13
Absolutismus	14
Osvícený absolutismus	15
Doznívání baroka, rokoka a klasicismus	15
Vznik národních kultur	16
2. Velká Británie a počátky britského impéria. Vznik Spojených států amerických	17
Spojené království Velké Británie	17
Soupeření o nadvládu v zámoří	18
Britské kolonie	18
Americké osady	19
Počátky odporu osadníků	19
Boj za svobodu a nezávislost	19
Vítězství Američanů	20
Osídlování amerického západu	20
3. Mocenský vzestup Pruska	21
Územní rozříštění Německa	21
Svatá říše římská	22
Vzestup Pruska za Fridricha II.	22
Války o rakouské dědictví	23
Sedmiletá válka	23
4. Osvícenský absolutismus v habsburské monarchii	25
Nástup Marie Terezie	25
Tereziánské reformy	26
Josefínské reformy	27
5. České země ve druhé polovině 18. století	29
Obyvatelstvo českých zemí	29
Robotní patent	30
Náboženská tolerance Josefa II.	32
Osvícenství v Čechách a počátky českého národního obrození	33
6. Rusko za Kateřiny II. Dělení Polska	34

Nástup Kateřiny II.	34
Reformy Kateřiny II.	35
Šlechtická republika v Polsku	36
Zánik polského státu	37

II. VELKÁ FRANCOUZSKÁ REVOLUCE, VZESTUP A PÁD NAPOLEONA I.

1. Konec absolutismu ve Francii	39
Předrevoluční Francie	39
Finanční krize	40
Vítězství třetího stavu	40
Dobytí Bastily a odstranění starého režimu	41
Deklarace práv člověka a občana	41
Pád absolutismu	42
2. Konstituční monarchie ve Francii	43
Ústava království	43
Politické kluby	43
Hospodářské potíže a útěk krále	44
Vnější ohrožení Francie	44
Pád monarchie	44
3. Republika a jakobínská hrůzovláda	46
Poprava krále	46
Jakobínský převrat	47
Jakobínská diktatura	47
Hospodářská opatření a pokus o odstranění křesťanství	48
Konec jakobínské diktatury	49
4. Direktorium a konzulát	49
Vláda direktoria	49
Vzrůstající úloha armády	50
Státní převrat Napoleona Bonaparta	51
Konzulát	51
Napoleon císařem	51
5. Císařství Napoleona I.	53
Bitva u Slavkova	53
Zánik Svaté říše římské národa německého	53
Kontinentální blokáda	54
První neúspěchy dobovačné politiky	54
Další porážka Rakouska	55
Ruské tažení a Napoleonův pád	55

III. PONAPOLEONSKÁ EVROPA

1. Vídeňský kongres a období restaurace	58
Vídeňský kongres	58
Nová mapa Evropy	58
Německý spolek	59
Systém Svaté aliance	59
Dědictví francouzské revoluce	61
2. Klasicismus, romantismus, biedermeier	62
Klasicismus	62
Empír	63
Romantismus	63
Biedermeier	64
3. Průmyslová revoluce a zrod kapitalistické společnosti	66
Anglie: kolébka průmyslové revoluce	66
Nové technické vynálezy a vznik tržní společnosti	67
Revoluce v dopravě	67
Hospodářský liberalismus	68
Průmyslová revoluce na pevnině	68
Sociální důsledky průmyslové revoluce	68
4. Červencová revoluce a její ohlas v Evropě	70
Restaurování Bourbonů ve Francii	70
Červencová revoluce	70
Občanská monarchie Ludvíka Filipa	71
Volební reforma ve Velké Británii	72
Vznik Belgie	72
Ohlas červencové revoluce v Německu	72
5. Utužení absolutismu v Rusku. Polské povstání a vznik Řecka	73
Rusko evropskou velmocí	73
Povstání děkabristů a utužení vnitřních poměrů	73
Řecké povstání	74
Polské povstání	74
6. Habsburská monarchie v době metternichovského absolutismu	75
Územní rozsah habsburské monarchie po vídeňském kongresu	75
Metternichovský absolutismus	75
Císařové František I. a Ferdinand I.	75
Politická reakce	76
Probuzení národního vědomí	77
7. České země v době národního obrození	78
České národní obrození	78
Počátky politické činnosti	80
Počátky průmyslové revoluce v českých zemích	81
Sociální struktura předřeznové společnosti	81
Klasicismus v českých zemích	83

IV. REVOLUCE 1848/1849

1. Revoluce ve Francii	85
Pád Ludvíka Filipa	85
Porážka radikálních sil	86
Ludvík Napoleon	86

Druhé císařství	86
2. Pokus o sjednocení Německa a Itálie	87
Hospodářské sjednocování Německa	87
Revoluce v německých státech	88
Frankfurtský parlament	88
Odmítnutí pruského krále	89
Revoluce v Itálii	89
Návrat k starým poměrům	90
3. Bouřlivé události jara 1848 v habsburské monarchii a v českých zemích	91
Předřeznové poměry	91
Počátky revoluce	91
Potíže s ústavou	92
Pražské petiční hnutí	92
Počátek česko-německého sporu	92
Pražské červnové povstání	93
Důsledky červnového povstání	93
4. Porážka revoluce	95
Zrušení roboty a poddanství	95
Vídeňské říjnové povstání	95
Kroměřížský sněm	96
Rozpuštění kroměřížského sněmu	96
Potlačení revoluce v severní Itálii a v Uhrách	97
Dědictví revoluce	97
5. Politické proudy 19. století	99
Nacionalismus	99
Liberalismus	99
Konzervativismus	100
Socialismus	100

V. POREVOLUČNÍ EVROPA

1. Viktoriánská Anglie	102
„Dílna světa“ a vládkyně světových moří	102
Parlamentní monarchie	103
2. Francie císaře Napoleona III.	104
Velmocenská politika Napoleona III.	104
Krymská válka	104
Pád Napoleona III.	105
Komuna	105
Francie podruhé republikou	105
3. Sjednocení Itálie	106
Válka s Rakouskem	106
Vznik Italského království	107
Připojení Benátska a Říma	107
4. Sjednocení Německa	108
Bismarckovo sjednocení „krví a železem“	108
Vznik německého císařství	110
Vzestup německého císařství	111
5. Habsburská monarchie v druhé polovině 19. století	112
Neoabsolutismus	112
Obnovení ústavnosti	112
Rakousko-uherské vyrovnání	113
Industrializace	115
Národnostní poměry	116
Boj za všeobecné volební právo	116

6. České země v druhé polovině 19. století	117
Český politický život	117
Státoprávní boj	117
Industrializace českých zemí	118
Aktivní politika	119
Kulturní život české společnosti	120

VI. IMPERIÁLNÍ DOBA

1. Imperialismus a kolonialismus	122
Dovršení kolonialismu	122
Podmanění Afriky	122
Britské impérium	124
Búrská válka	125
2. Vzestup Spojených států amerických	125
Osídlování západu	125
Boj proti otrokářství	126
Válka Severu proti Jihu	126
Politický systém USA	127
Hospodářský rozmach	128
Americké velmocenské snahy	128
3. Rusko za posledních Romanovců	130
Reformy Alexandra II.	130
Společnost carského Ruska	131
Revoluční organizace	131
Ruské impérium	132
První ruská revoluce	133
Rozkvět ruské literatury	133
4. Nová asijská velmoc Japonsko. Pokoření Číny	134
Otevření Japonska okolnímu světu	134
Obnovení moci císaře	134
Japonské velmocenské snahy	135
Úpadek Číny	136
Pád císařství	136

VII. KAPITALISTICKÁ SPOLEČNOST. VĚDA, TECHNIKA A KULTURA PŘED PRVNÍ SVĚTOVOU VÁLKOU

1. Vědecký a technický pokrok	138
Nástup spalovacích motorů	138
Využití elektrické energie	138
2. Kapitalistická společnost	141
Kapitalistický systém	141
Sociální proměny	141
3. Měšťanská kultura a civilizace	144
Proměna životních podmínek	144
Literatura	145
Výtvarné umění	145
Hudba	146
Architektura	146

Vzdělání a volný čas	147
Přestavba měst	147
4. Česká společnost a politika před první světovou válkou	148
České země - nejrozvinutější část	148
Předlitavská	148
Češi a Němci	148
Vznik pluralitního politického systému	148
České politické strany před první světovou válkou	149
Boj o všeobecné hlasovací právo	150
5. Česká kultura na přelomu století	151
Česká moderna	152
Pisemnictví, dramatické umění, hudba	152
Pražská německá literatura	153
Architektura a sochařství	153
Výtvarné umění	154

VIII. PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

1. Dohoda proti Dvojspolku	156
Francouzsko-německé nepřátelství	156
Rusko-rakouský spor o Balkán	156
Německo-britské námořní zbrojení	156
Vznik Dohody	157
Balkánské války	157
Sarajevský atentát	158
2. Průběh první světové války	159
Vyhlášení války	159
Počátek bojů. Zákopová válka	159
Východní a jižní fronta v roce 1914	160
Válečné události roku 1915	160
Noví spojenci Dohody a Dvojspolku	160
Válečné události roku 1916	161
Ruská ofenziva	161
Hrozba sociální revoluce	162
3. Ruské revoluce a vítězství Dohody	162
Ruská únorová revoluce	162
Vstup USA do války	163
Bolševická revoluce a pád východní fronty	163
Konec války	164
Revoluce v zázemí	165
Důsledky první světové války	165
4. Češi v letech první světové války	165
Česká politika	165
Masarykova zahraniční akce	166
Zahraníční odboj	166
Manifest českých spisovatelů	167
Uznání Československé národní rady	168
Rok 1918 v českých zemích	168
Rozklad Rakousko-Uherska	168
Vyhlášení samostatného Československa	169
Kdo byl kdo (rejstřík osob)	171